

Ūdens un veģetācija

Starptautiskās Veģetācijas zinātnes asociācijas 46. simpozijs Neapolē, Itālijā

2003. gada jūnija sākumā Neapolē notika ikgadējais Starptautiskās Veģetācijas zinātnes asociācijas simpozijs, kura galvenā tēma bija “Ūdens un veģetācija”. Simpozija plenārsēdē tika nolasītas četras ievadlekcijas (U. Deil, F. Cotrufo, R. K. Peet, K. Dierssen) par aktuālākajiem pētījumiem šajā virzienā. Darbs notika 15 sesijās: *Efemerā mitrāju veģetācija*, *Datu bāzes veģetācijas zinātnē*, *Sinekoloģiskā pieeja mitrāju veģetācijas pētījumos*, *Indikatorsugas*, *Augsnes mitruma apstākļi un veģetācijas kartēšana*, *Mitrāju daudzveidība*, *Liela mēroga veģetācijas pētījumi tropu joslā*, *Augsto purvu veģetācija*, *Ūdens nozīme tuksnešu veģetācijā*, *Ūdens uzkrāšanas stratēģijas kokaugiem*, *Mitrāju atjaunošana*, *Sakņu sistēma un ūdens aprites cikls*, *Ūdenstilpju eitrofikācija un veģetācija*, *Upju ieleju veģetācija un Mitrāju aizsardzība*. Ziņojumi bija ļoti daudzveidīgi, tie apkopoti tēžu krājumā (Pedrotti 2003).

Interesanti bija uzzināt par čehu veģetācijas pētnieku izveidoto datu bāzi veģetācijas datu uzglabāšanai, par problēmām, izmantojot lielās datu bāzes, un to risinājumiem. Tika demonstrēta arī čehu pētnieku izveidotā kompjūterprogramma JUICE, ko var lietot veģetācijas klasifikācijai un analīzei. Ar šo programmu var analizēt lielu datu apjomu - līdz pat 65 000 aprakstu. Vairāki ziņojumi skāra augu taksonomijas jautājumus (sinonīmikas, iekšsugu taksonu u.c. atšķirības dažādās valstīs), ar ko saskaras lielo datu bāzu lietotāji. Bija ziņojumi arī par veģetācijas kartēšanu. Ir pabeigta Dienvidāfrikas veģetācijas kartēšana (L. Mucina), un rezultāti ir publicēti tikko iznākušajā grāmatā. Itālijā veģetācijas kartēšana ir ļoti populāra. Daudziem apvidiem, īpaši tiem, kam liela nozīme dabas aizsardzībā (Trentino provincei (F. Pedrotti)), ir sagatavotas veģetācijas kartes, kurās kartēšanas pamatvienība ir asociācija. Interesanti bija arī referāti par faktoriem, kas nosaka efemerās veģetācijas izplatību un dinamiku (H. Akhani, M.A. El-Sheikh), kā arī par citām tēmām.

Visumā jāsecina, protams, ka pētījumu virzieni dažādās valstīs un dažādās pētniecības iestādēs atšķiras. Ir redzama tendence veidot lielas internetā pieejamas veģetācijas un floras datu bāzes, kas dod iespēju plašākai analīzei.

Simpozijs ilga piecas dienas, viena no tām bija veltīta ekskursijām. Viena ekskursija notika Kapri salā, kas ir Latari kalnu grēdas galējais punkts. Atšķirībā no blakus salām, Kapri salu veido dolomīti un kaļķakmeņi, kas nosaka arī veģetācijas īpatnības šajā salā. Kapri salā ir vairākas endēmas sugas un citi floras retumi, kas īpaši raksturīgi biotopiem, kuri neiekļaujas tradicionālajā veģetācijas dalījumā pa augstuma joslām kalnainos apvidos. Tās ir sugas, kas pielāgojušās augšanai ekstrēmās apstākļos, piemēram, uz stāvām klinšu sienām, okeāna – sauszemes saskares joslās u.c. Uz klintīm, jūras piekrastē, ko ietekmē mitrums no jūras, aug šiem apstākļiem pielāgojušās sugas: *Crithum maritimum*, *Lotus cytisoides*, *Reichardia picroides var. maritima* un *Daucus gingidum*. Tur ir arī viens no Kapri

salas endēmiem – *Limonium johannis* – un ļoti retā *Kochia saxicola*. Tur kur klintis nav tik stāvas un uz tām jau ir izveidojusies neliela augsnes kārtiņa, redzamas *Juniperus turbinata* audzes, kas Itālijā ir retums. Cits Kapri endēms ir *Seseli polyphyllum*. Vēsākās un ēnainās vietās sastopams Dienviditālijas endēms – *Campanula fragilis*. Šādos apstākļus aug arī terciāra relikti *Lithodora rosmarinifolia* un *Erica terminalis*. Nobeigumā jāatzīmē, ka Kapri sala ir arī iecienīta tūrisma un atpūtas vieta, kur viesnīcas, restorāni u.tml. objekti atrodas cieši blakus vērtīgiem dabas un kultūrvēsturiskajiem objektiem.

Pedrotti F. (ed.) 2003. *Water Resources and Vegetation. 46th Symposium of the International Association of Vegetation Science.* La Nuova Stampa, Camerino.

Liene Salmiņa